

Ангел Каралийчев
Ако ти станеш куче

Под стряхата на сянка лежеше старото овчарско куче Караман. Протегнало лапите си напред и сложило глава върху тях, то дремеше, надвито от старческа немощ. Очите му излъчваха тиха жалост. Рой мухи бръмчаха над него и се мъчеха да влязат в носа му. Някога Караман ходеше подир стадото на дяда Радоя. Вардеше овцете, гонеше вълците, които зиме обикаляха кошарата, давеше зайци и яребици. Гласът му люлеше Балкана. А сега почиваше под стряхата, прозяваше се с широко отворени уста и поляка гаснеше. Ако баба Райдоковица се досетеше да му хвърли корица хляб – започваше да я гложди. А когато старата жена, залисана в работа, го забравяше, то тръгваше подир децата на хармана и обираше трохите от порязаниците им.

Беше горещ летен ден. На улицата скрибучеха коли със снопи и дигаха пушилка. От презрялата харманска черница летяха черни зърна и кокошките се надваряха да ги клъвнат. На хармана играеха двете дядови Радоеви внучета: Савичката и Горан. Играеха на копчета. Изкопали бяха една малка трапчинка и хвърляха копчетата си. Който хвърли по-близо до трапчинката, той има право да духа копчетата. И ако ги издуха из трапчинката – негови са.

По стълбата от къщи слезе най-малкото им братче Петърчо. То държеше в лявата си ръка един комат хляб, а в дясната – бучка сирене. Щом го съзря Караман, който от заранта не беше хапнал нищо, стана и тръгна подире му. Петърчо се наведе, взе от земята едно камъче и го хвърли. Старото куче помисли, че е хляб, отвори уста и налага камъчето. Петърчо изкрещя:

– Елате тука да видите Карамана как яде камъни!

Савичката и Горан оставиха играта. Като видяха как беззъбото куче гложди камъчето, рипнаха от радост. Савичката се покатери върху хамбара, измъкна една счупена керемидата и я мушна под носа на кучето:

– Дръж, Карамане, хапни си малко и от тази керемидата! Кучето подуши керемидата и като разбра, че го лъжат, оскърби се и тръгна с наведена глава към стряхата. Очите на Савичката светнаха.

– Хайде да му вържем една тенекия на опашката! Искате ли?

Отиде зад плевнята и измъкна една ръждива газена тенекия. Върза я с лико за Карамановата опашка и извика:

– Уха-а-а!

Кучето мръдна и тенекеето задрънколя подире му. Затича се, тенекеето забуча още по-силно. Уплашен и разтревожен, Караман се втурна през хармана, влезе в градината, заобиколи плевнята и се мушна под дръвника. Притихна. Савичката и братчетата му примириха от смях.

– Какво направихте с кучето бре, проклетници! – развика се баба Радойковица и погна децата с ръжена. Трите момчета изскочиха на пътя и слязоха към реката – на къпане. Вечерта се върнаха уморени от лудо-рии. Хапнаха и се мушнаха под чергата. Преди да заспят, Савичката рече:

– Горане, дай си ухото да ти кажа нещо.

Горан си подаде топлото ухо.

– Утре ще заведем Карамана на реката да го удавим, искаш ли?

– Искам – прошъпна сънено Горан и затвори очи. Савичката прегърна Петърча и също заспа. Щом паднаха клепките му, изведнъж усети, че нещо му расте отзад. Какво ли е туй нещо? – рече учуден малкият юнак и напипа една голяма рунтава опашка. Погледна ръката си – не е ръка, а кучешка лапа. Пипна ушите си – покрити с косми. Отиде към огледалото и се огледа: напреде му се озъби една кучешка муцуна. Опита се да викне, ала от устата му вместо вик излезе квичене. Бре, Гледа: Горан и Петърчо играят на копче. Мушна се между краката им.

– Карамане – викна Петърчо, – ти пак дойде, керемидата ли искаш?

– Аз не съм Караман, не видите ли, че съм вашето братче Савичката.

Ала децата не разбраха нищо от кучия му лай.

Петърчо предложи:

– Хайде да му вържем пак вчерашната тенекия!

– Моля ти се, Петърчо, недей! – затперера Савичката и се мушна под дръвника. Тогава Горан го хвана за опашката и го изтегли навън, а Петърчо му върза тенекето. Савичката хукна и тенекето забуча подире му. Всичките деца, долномахленчета, изскочиха на пътя и се развикаха:

– Уха-ха-ха! Дръжте го!

Савичката тичаше с всичката си сила и сърцето му биеше до пукване. Когато стигна моста, не мина отвъд, ами се мушна сред върбалака – да се потули някъде. Но тенекето се заплете между клоните на една отсечена върба и Савичката се спря. Почна да тегли опашката си и жално заквича. Запъхтени, пристигнаха долномахленчетата. Едно го хвана за опашката, друго – за ушите.

– Не бой се! – викна куцият Подю. – Туй куче не може да хапе, защото няма зъби. Донесете един голям камък!

– Защо ти е камък? – запитаха другите деца.

– Ще му вържем камъка на шията и ще го хвърлим от моста в дълбокия вир – да го удавим!

– Хайде! – закрепяха децата наоколо.

– Моля ви се, не ме давете! Аз не съм куче. Аз съм момче – залая Савичката.

– Я го гледай ги – почна да лае! – разсърди се Подю и върза на шията му един тежък камък. Повлякоха Савичката към моста. Надвесиха го над дълбокия вир.

– Олеле! – изпищя той и се стресна. Отвори очите си. Гледа – над него стои баба му, а през прозореца свети месечината.

– Защо викаш насън, Савенце?

– Давят ме.

– Никой не те дави, хайде спи, бабиното, че още не е огряла квачката.

Момчето се мушна под чергата и пак заспа.

А на другия де, когато Петърчо посегна да хвърли пак едно камъче на Кармана, Савичката го удари по ръката.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir_Ivanhoe, август, 2007 г.
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

Издание:

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9104>]